

LJUBLJANSKA ALPINISTA NA NAJVIŠJEM VRHU AVSTRALOAZIJE

SLOVENSKA CARSTENZ PYRAMIDA

MARJAN RAZTRESEN

Ljubljancana **Stane Klemenc** in **Rafko Vodišek** sta prva Slovenca, ki sta stala na najvišjem vrhu Avstraloazije, na 4884 (ali po nekaterih starejših meritvah 5030) metrov visoki Carstenz Pyramidi na Novi Gvineji. Dne 28. novembra 1994 ob pol osmih zjutraj sta stala na tem apnenčastem vrhu, četrť ure fotografirala in si ogledovala, kar se jima je zdelo vredno ogleda in fotografiranja, potem pa se urno vrnila v svoj bazni tabor, kajti vsako dopoldne je v teh močvirnih predelih tropskega pasu močno deževalo, najmočnejšim nalivom pa sta se vsekakor želela izogniti.

Pobudnik za to alpinistično pustolovščino je bil Stane Klemenc, poklicni fotograf in lastnik Dia studia iz Ljubljane, ki se je na to goro namenil že pred osmimi leti, ko je prek različnih veleposlaništev poskušal dobiti vizo in potrebna dovoljenja, pa mu takrat to ni uspelo. Gora leži na zahodnem delu ogromnega otoka Nove Gvineje, v Irian Jaya, ki politično spada k Indoneziji, kamor so zahod otoka nasilno priključili leta 1964, to pa je imelo za posledico gverilsko gibanje, ki še kar traja. Tako je bil ta del otoka precej let za tujce popolnoma zaprt; leta 1990 so osrednji indonezijski otoški predel, kjer je najvišja gora, za tujce sicer odprli, vendar mora biti organizator takega potovanja Indonezijec, medtem ko je v številnih delih gverila še vedno močna in tujcem tja še vedno ne dovolijo potovati.

Leta 1993 je Stane Klemenc dovoljenje vendarle dobil. Z njim naj bi potovala še **Viki Grošelj** iz Ljubljane in **Stipe Božič** iz Splita, Viki velik del zato, da bi kompletiral svojo zbirko najvišjih vrhov vseh celin, saj mu manjkata le če Carstenz Pyramide in Vinson Massif (4897 ali po nekaterih meritvah 5140 m) na Antarktiki. Vendar so zaradi Grošljevega naraščaja vsi trije ostali doma. Sredi lanskega leta pa so Klemencu v Džakarti izdali dovoljenje, potem ko se je v tem mestu dogovoril z agencijo, da bo slovenska alpinista njihov človek z vsemi potrebnimi dokumenti in dovoljenji čakal na letališču v Biaku na Novi Gvineji ter ju spremljal na letalskem poletu v Nabire, od tod pa s posebej najetim letalom peljal v Ilago, kraj na nadmorski višini 2200 metrov pod gorsko verigo, kjer je izhodišče za vzpon na goro.

Zgodilo se je, kot je bilo dogovorjeno, in v Ilagi je trojico čakalo 15 nosačev, ki so 23. novembra začeli petdnevni pohod proti baznem taboru. Potem ko so se vzpeli na nadmorsko višino okoli 3500 metrov, so v glavnem ves čas hodili tako visoko po strmih blatnem in močvirnem pragozdu in po dnevni temperaturi do 25 stopinj Celzija, vsako popoldne pa jih je pral dež. Drugi dan pohoda so nosači trojico pustili na cedilu in fantje so morali hladno in deževno noč pri temperaturi 5 stopinj preždeti pod previsno skalo, oblečeni samo v kratkih hlačah, kot so pač hodili čez dan. Sicer pa so

Sele ko sta Ljubljancana prišla čisto blizu, se je pokazala severna stena Carstenz Pyramide

vse dni hodili po nepreglednih močvirjih brez vsakršnih naselij — verjetno zato, da niso imeli stikov z domačini, saj bi pravzaprav lahko pod goro prišli po veliko bližji poti, vendar bi morali v tem primeru iti tudi mimo največjega otoškega rudnika bakra in zlata, ki pa je skupaj s celotnim tamkajšnjim območjem za tujce zaprt predel. Vsak dan so prečkali vrsto deročih rek in velikih potokov, prek katerih ni nobenih mostov. Tako nosači kot njihov vodnik so bili za tako naporen pohod preslabo pripravljeni; nekega popoldneva so se zato nameravali ustaviti bistveno bližje, kot je bilo dogovorjeno, in jih je Klemenc lahko šele z zelo odločno besedo spravil dalje.

Pod goro, kjer so nameravali postaviti bazni tabor, so prišli 27. novembra in postavili šotore; nosači so takoj nato odšli proti rudniku bakra in proti domačinskim naseljem, kamor tujci nimajo dostopa, trojica pa je iz šotorov gledala, kako zunaj izmenoma sneži, dežuje in pada sodra.

Naslednje jutro ob štirih so se vsi trije začeli pripravljati na vzpon proti vrhu; slovenska alpinista sta dala v nahrbtnik samo prav malo pijače, plezalno vrv za vsak

Stane Klemenc na vrhu najvišje avstraloazijske gore, pettisočaka Carstenz Pyramide

primer in fotografski aparat, da bi z lahkim tovorom čim hitreje napredovala. Indonezijskega vodnika sta slovenska alpinista po skrbno izdelanem poprejšnjem scenariju skoraj v hipu prepričala, naj vendarle ostane v šotoru, saj sta vedela, da bi imela med hitrim vzponom z njim same težave.

Do vstopa v steno sta hodila četr štiri ure, potem sta prižgala bateriji in kakšnih 450 višinskih metrov po lažjem terenu nenavezana plezala drugo in tretjo alpinistično težavnostno stopnjo. V apnenčasti steni, podobni tisti v hrvaški Paklenici, ki jo slovenski plezalci odlično poznajo, je bilo le malo snega, tako da sta na vršni greben in na nadmorsko višino 4550 metrov prišla z nastajajočim dnem. Greben prekinja nekaj skalnih stolpov, ki jih naša plezalca nista obšla, ampak sta jih navezana preplezala in ob pol osmih zjutraj, po komaj treh urah in četr štiri, priplezala na vrh gore, ki jo domačini imenujejo Puncak Jayakušuma in leži približno štiri stopinje južno od ekvatorja.

Tam sta bila komaj kakšne četr štiri ure, da sta v lepem vremenu fotografirala, kar se jima je zdelo vredno trajnega fotografskega spomina, popila vse, kar sta imela s seboj, in se takoj napolila v svoj bazni tabor, kjer sta bila že ob pol desetih — ravno pravi čas, kajti čez dobro uro je že začelo močno deževati. Njun indonezijski vodnik ni mogel verjeti, da sta prišla tako hitro gor in dol; da sta bila zares urna, sta se sama prepričala že naslednji dan, ko je njun vodnik na vrh peljal tri študente iz Džakarte: za popolnoma isto pot so potrebovali natančno 17 ur, tako da je Klemenc že nameraval sprožiti reševalno akcijo.

Čprav sta Klemenc in Vodišek želela dan pozneje tam še kaj preplezati, sta se zaradi neprestanega močnega deževja že 30. novembra odločila vrniti v civilizacijo. Dala sta poklicati nosače, ki so bili še isti dan v baznem taboru, in vsi skupaj so se napolili proti dolinam. Na poti niso srečali nobene živali razen ptic, tudi nadležnih žuželk ni bilo, kot jih ni bilo niti med dostopnim maršem, pač pa so bile reke še bolj divje kot nekaj dni prej in je bilo treba zelo paziti, da koga ne bi odnesle, ko so jih bredli do pasu. Hodili pa so precej počasneje, kot sta načrtovala Ljubljancana, saj je njun vodnik zaradi vzpona prejšnjega dne in preutrujenosti komaj premikal noge in je ostajal daleč zadaj. Tako je kolona prišla do prvega letališča z velikansko zamudo in sta Ljubljancana zamudila tako letalo tega dne kot naslednje dni še

Na poti do vznožja gore je bilo treba prebresti marsikatero močno naraslo reko in deroč potok

Foto: Stane Klemenc

nekaj letal, tudi tisto na Bali, in sta lahko na tem rajskem otoku zaradi tega ostala en sam dan. Vendar to zanj ni bila velika tragedija, saj sta šla na to dolgo potovanje iz drugačnih nagibov in sta svoj cilj že dosegla.

Če bi to njuno pot gledali iz alpinističnega zornega kota, bi morali poudariti, da Slovencem zdaj manjka v seriji najvišjih osvojenih vrhov vseh celin le še Vinson Massif na Antarktiki, od osemtisočakov pa le še Anapurna v Himalaji.

Ženska na vrhovih sveta

Rebecca Stephens, prva Britanka, ki je stopila na najvišjo točko našega planeta, na 8846 metrov visoki Mount Everest, se je pred kratkim pod pokroviteljstvom DHL v sklopu proslave 25. obletnice ustanovitve tega servisa hitre pošte povzpela na Vinson Massif (5140 m) na Antarktiki. Ko je opravila še ta zadnji vzpon, je kot tretja ženska v zgodovini stala na sedmih vrhovih vseh sedmih celin.

Zgodovina Vinson Massifa je presenetljivo kratka. To je del Sentinel Ranga na zahodu Antarktike, ime pa je leta 1935 dobil po ameriškem kongresniku Carlu Vinsonu. V naslednjih 50 letih so ga osvojili le trikrat, dvakrat ameriška alpinistična odprava, enkrat pa odprava nemških in ruskih geologov.

Rebecca Stephens se je v zadnjih treh letih povzpela na najvišji vrh Afrike Kilimandžaro (5895 m) in Elbrus (5633 m), na katerega je šla, ker je po prepričanju nekaterih najvišji vrh Evrope. Ko se je vzpenjala na najvišji vrh Severne Amerike McKinley (6194 m) na Alaski, jo je za devet dni ustavilo najslabše vreme zadnjih trideset let v tem predelu, ko je temperatura padla na 40 stopinj pod ničlo in ko so pihali izredno močni vetrovi.

Precej več težav kot z vzponom na najvišji vrh sveta in Azije, na Everest (8846 m), pa je imela z vzponom na Carstenz Pyramid (5030 m) v Indoneziji, ki je najvišji vrh Avstralazije, ko je helikopter zaradi slabega vremena ni mogel pripeljati v višinski bazni tabor. Skupaj z desetimi nosači se je bila prisiljena tja napotiti peš skozi goste džunglo in močvirja. Zapletlo se je tudi pri sestopu, ko se je morala vrniti po drugi poti, kot je bilo prvotno načrtovano. Povzpela se je še na Aconcaguo (6959 m), najvišji vrh Južne Amerike, ki slovi po lepoti, pa tudi po nevarnostih in nepredvidljivem vremenu.

Sponzor Rebece Stephens je servis hitre pošte DHL, ki je želel tudi tako proslaviti svoj 25. rojstni dan. DHL ji je pomagal tako denarno kot s svojimi logističnimi zmogljivostmi in prevozom opreme.

Švicarski krpji

V prejšnji številki Planinskega vestnika smo pisali o ponovni »modi« hoje s krpjami v Avstriji, zdaj pa smo dobili potrditev, da takšna »moda« ni samo v Avstriji, ampak tudi drugod po Alpah. V Švici so, na primer, začeli izdelovati nadvse moderne krpje, ki nimajo s starimi predvojnimi krpji razen imena nič skupnega. Izdelani so iz novih materialov, predvsem iz aluminija in neoprena, so peresno lahki in nadvse skrbno oblikovani! Elegančna oblika omogoča lahkotno hojo, pritrđiti jih je mogoče na vsake čevlje v nekaj sekundah s tremi trakovi tako, da sta čevlje in noga trdno pritrđena nanje. Krpji so, kot trđijo proizvajalci, primerni tudi za hojo po trdem snegu in pri preceñjih.